

СЕРТИФІКАТ

Цей сертифікат підтверджує, що

ШЕВЧУК ОЛЕНА ДМИТРІВНА

взяв (ла) участь у роботі Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених
«СТАЛИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ В РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ»

Від імені організаторів
Відп. секретар оргкомітету

7 листопада 2019 року
м. Житомир, Україна

Шевчук О.Д.
Доповідь на тему:

**«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ»**

В сучасних умовах господарювання, при загостренні економічної кризи, особливо актуальним є використання дієвих форм державного фінансового контролю для ефективного відстеження основних напрямків надходження і використання державних ресурсів, своєчасного виявлення фактів порушень фінансової дисципліни розпорядниками бюджетних коштів на різних рівнях управління.

Опрацювавши чинну законодавчу базу та сучасні праці вітчизняних науковців з питань впровадження та особливостей розвитку державного фінансового аудиту в Україні, слід окреслити такі головні проблеми по темі дослідження:

- відсутність законодавчого врегулювання та практичної реалізації відмінності державного фінансового аудиту, як нефіскальної форми вітчизняного державного контролю;

- нечіткі норми щодо окреслення прав, обов'язків та відповідальності, основних функцій державних аудиторів під час проведення контрольних процедур;

- недосконале інформаційне забезпечення контрольньо-перевірочного процесу, недостатність його автоматизації, невизначеність в користувачах результатів державного фінансового аудиту;

- відсутність чіткого обґрунтування принципів та методичних основ механізму здійснення державного фінансового аудиту;

- недостатнє законодавче та інформаційне врегулювання взаємовідносин між ДАСУ та іншими державними фінансовими органами під час проведення та реалізації результатів державного фінансового аудиту;

- не визначено основні реквізити документів, що складаються за результатами проведеного державного фінансового аудиту.

Актуальними залишаються такі суспільні напрямки державного фінансового аудиту, як: наука і освіта, оборона, паливно-енергетичний та агропромисловий комплекси, охорона здоров'я і соціальний захист населення, житлово-комунальне господарство, транспорт тощо.

Найбільш розповсюдженими фінансовими порушеннями, наслідком яких стали втрати ресурсів (недоотримані доходи, незаконні, нецільові витрати та недостачі), були:

- реалізація суб'єктами господарювання товарів, робіт чи послуг безоплатно або за заниженими цінами (понад 533,4 млн грн);
- списання коштів на видатки/витрати без отримання товарів, робіт чи послуг або в обсягах, вищих від їх фактичної вартості (майже 445,3 млн грн);
- незаконні витрати внаслідок оплати завищеної вартості виконаних робіт та/або наданих послуг, а також завищення кількості чи вартості придбаних товарів (понад 321,9 млн грн);
- ненарахування і неперерахування (неповне перерахування) надходжень до загального та спеціального фондів бюджету (крім спецфонду бюджетних установ) (249,0 млн грн);
- проведення незаконних (зайвих) виплат заробітної плати (понад 110,9 млн грн);
- втрата доходів через списання дебіторської заборгованості (майже 64,1 млн грн);
- покриття за рахунок загального фонду кошторису витрат спеціального фонду (без відновлення касових видатків загального фонду) (майже 61,0 млн грн);
- незаконні виплати фізичним особам компенсацій, допомог, пільг та субсидій, пенсій, стипендій, у тому числі які не мали права на їх отримання або у завищених розмірах (близько 59,9 млн грн);
- безпідставне покриття витрат фізичних або юридичних осіб, в тому

числі за відсутності в обліку дебіторської заборгованості (понад 49,0 млн грн);

- нецільові витрати – 48,3 млн грн;
- недостачі коштів та матеріальних цінностей – понад 47,8 млн грн;
- недоотримання належних надходжень за майно, надане у користування, оренду – понад 47,8 млн грн;
- понаднормове списання з обліку матеріальних цінностей, що відсутні в наявності – 37,9 млн грн;
- сплата внесків до державних цільових фондів за незаконно виплаченою заробітною платою або за завищеною ставкою збору – майже 35,1 млн грн;
- зайве виділення (отримання) бюджетних коштів юридичним особам, одержувачам внаслідок завищення відповідних розрахунків або які не мали права на їх отримання – понад 14,2 млн грн;
- незаконне відчуження майна – майже 13,5 млн грн;
- здійснення за рахунок бюджету одного рівня видатків, які відповідно до бюджетного законодавства мають здійснюватись з бюджету іншого рівня – понад 11,4 млн грн;
- ліквідація (знищення, розбирання) майна, проведена всупереч законодавству – майже 10,8 млн грн;
- реалізація за заниженою вартістю або безоплатно послуг (крім адміністративних), які надаються на платній основі – понад 10,6 млн грн тощо.

Отже, дослідження сучасного стану та перспектив розвитку державного фінансового аудиту в загальній системі державного фінансового контролю свідчать про необхідність подальших теоретико-практичних досліджень даної сфери управління державними ресурсами.

На сьогоднішній день слід відзначити, що одночасно з позитивним динамічним розвитком процесів реформування всіх напрямків державного управління, в тому числі вітчизняної системи державного фінансового

контролю, спостерігається велика кількість негативних чинників, що обмежують реалізацію заданих державою цілей і завдань. Це в першу чергу і дефіцит державних фінансів, і нерегульованість законодавчої бази, і низький рівень бюджетної дисципліни серед розпорядників фінансових ресурсів держави, недостатньо налагоджений механізм взаємодії між державними органами, в тому числі контролюючими, а також низька ефективність державного внутрішнього контролю та аудиту.

Проаналізувавши основні результати проведення державного фінансового аудиту органами Державної аудиторської служби за останні роки її функціонування та можливі вектори подальшого розвитку даної ефективної форми державного фінансового контролю, слід відзначити наступне.

Продовжуються процеси реформування нормативно-методичних засад вітчизняної системи державного фінансового контролю бюджетної сфери. Відбувається поступове законодавче врегулювання та вдосконалення процедур проведення діючих видів державного фінансового аудиту, з одночасним впровадженням в роботу контролюючих органів нових видів державного фінансового аудиту відповідно до сучасних вимог сьогодення. Тобто, в минулому році, з метою ліквідації недоліків законодавчого забезпечення, внесено зміни майже до всіх чинних нормативних документів, що регулюють порядок проведення діючих видів державного фінансового аудиту в Україні та прийнято нові, що забезпечать в подальшому проведення таких видів державного фінансового аудиту, як: державний фінансовий аудит інвестиційних проєктів, державний фінансовий аудит державних (регіональних) цільових програм, державний фінансовий аудит Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування. Модернізації контрольних процедур в 2018 році зазнала і сфера публічних закупівель.

Законодавче підсилення статусу органів Державної аудиторської служби України на всіх стадіях контрольно-перевірочного процесу надасть

можливість більш ефективно реалізовувати контролюючу функцію в межах їх компетенції.

Вдосконалення процесів стандартизації процедур проведення державного фінансового аудиту існуючих та впровадження нових його видів і форм (а саме: аудиту бюджетних програм, аудиту місцевих бюджетів, аудиту державних (регіональних) цільових програм, аудиту інвестиційних проектів, аудиту фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування) є тими необхідними заходами, що формують цілісну та результативну систему вітчизняного державного фінансового контролю. Для досягнення намічених цілей важливим є також поглиблення співробітництва з міжнародними організаціями та державними органами інших розвинених країн в сфері контролю державних фінансів.

Пріоритетним завданням залишається підвищення якості координації і оперативної взаємодії між окремими контролюючими органами та іншими важливими учасниками контрольно-перевірочного процесу, особливо, на стадії прийняття рішень за матеріалами проведених контрольних процедур та реалізації результатів державного фінансового контролю. В цьому питанні головну роль відіграє вдосконалення механізму інформаційного обміну в сфері контролю державних ресурсів, розвиток автоматизації сучасної системи баз даних вітчизняних державних органів, а також рівень підготовки висококваліфікованих кадрів, що здатні змінювати сталі принципи ідеології вітчизняної системи державного фінансового контролю, позитивно сприймати та впроваджувати в свою роботу якісно нові підходи щодо використання сучасних технологій та організаційно-методологічного інструментарію під час виконання ними своїх контрольних повноважень.